

EARLY HEBREW ART MUSIC

FRÜHE KOMPOSITIONEN FÜR DIE SYNAGOGE

מיצאן העממי של בית הכנסת העתיק

OEUVRES DU RÉPERTOIRE

DE LA COMMUNAUTÉ PORTUGAISE D'AMSTERDAM

L E - E L E L I M

Cantata by Abraham Casseres (Caceres)

(Ed. I. Adler)

From the Repertoire of the Portuguese Jewish Community
of Amsterdam

הוצאת המוסיקה הישראלית בעריכת סולבך תל-אביב
ISRAELI MUSIC PUBLICATIONS LIMITED, P. O. Box 6011, Tel Aviv, ISRAEL

MUSIQUE SYNAGOGALE ANCIENNE

12 F97 L

OEUVRES DU RÉPERTOIRE
DE LA COMMUNAUTÉ PORTUGAISE D'AMSTERDAM

L E - E L E L I M

Cantata by Abraham Casseres (Caceres)
(Ed. I. Adler)

From the Repertoire of the Portuguese Jewish Community
of Amsterdam

הוצאת המוסיקה הישראלית בערבון מוגבל תל-אביב
ISRAELI MUSIC PUBLICATIONS LIMITED, P. O. Box 6011, Tel Aviv, ISRAEL

NOTE :

The name of the editor-arranger must appear, together with the name of the composer, on all programmes .

ZUR BEACHTUNG :

Der Name des Herausgebers und Bearbeiters muss, zusammen mit dem des Komponisten, auf allen Programmen genannt werden .

The Material for Performance is available on Rental.
Matériel en location.

Aufführungsmaterial leihweise .

© Copyright 1974 for all countries by ISRAELI MUSIC PUBLICATIONS LIMITED, P.O.Box 6011, Tel Aviv

All Rights of concert, radio, television performance, mechanical reproduction in any form whatsoever, translation, adaptation of the complete work or parts thereof, are strictly reserved. International Copyright Secured.

Copying of either separate parts or the whole of this work, by hand or by any other process, is unlawful. The use of any copies, including orchestrations, other than those issued by the Publisher or his accredited representatives is forbidden.

Tous droits d'exécution, de traduction, de reproduction et d'arrangements réservés pour tous pays.

The present Cantata , "LE-EL ELIM" , by Caceres , was written for Simhat Torah of the year 1738 . The text was provided by the famous poet, writer and kabbalist of Padua , Moses Hayyim Luzzatto. The cantata is written for two solo voices with basso continuo, in the Italian style of the period . The work appears in the form of a suite of airs for solo voice and duos ; there are no recitatives, instrumental preludes or interludes . The two vocal parts, called "Soprano" 1° and 2° , were sung in 1738 by the hazzanim Aron Cohen de Lara and Sem(ue)l Rod(rique)s Mendes , who sang in falsetto (they were certainly not castratti) . The first performance of this work left a profound impression and many imitations of this cantata can be traced in the 18th century sources of the community .

A fragment of this cantata was recorded by Eric Werner in 1945 (side 6 of the Album "Israel sings") . The late Hans Krieg published an edition of the cantata in Amsterdam in 1951 .

La Cantate publiée ici, "LE-EL ELIM" , de Caceres , fut écrite pour la fête de Simhat Torah de l'année 1738 , sur un texte composé par le célèbre poète, écrivain et kabbaliste de Padoue , Moïse Hayyim Luzzatto . Écrite dans le style italien de l'époque, la cantate se présente sous forme d'une suite d'airs pour voix seule et de duos, avec accompagnement d'une basse continue . Il n'y a pas de récitatifs, ni de préludes ou d'interludes instrumentaux. Les deux parties vocales, dites "Soprano" 1° et 2° étaient chantées en 1738 par les hazzanîm Aron Cohen de Lara et Sem(ue)l Rod(rique)s Mendes , en voix de falsetto (ils n'étaient sûrement pas des castrats) . L'œuvre impressionna vivement les membres de la communauté et on trouve des traces de reprises de cette œuvre , et d'imitations, tout au long du 18e siècle .

Un fragment de la cantate fut enregistré par Eric Werner en 1945 (face 6 de l'Album "Israel sings") . Le regretté Hans Krieg publia une édition de cette cantate , Amsterdam, 1951 .

שיר בית הכנסת

מקק אמשטראט

ומר לחנן תורה . ולחתן בראשית
בשנת ח'צט לפ'ק :

לשנה האל

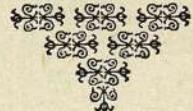
לאל אלים בניאלים במקהלים שאו זמירה .
בסוד עריה תנוחה לה שמסקרשו ליתורה;

לעמו ישראאל לך

ביסטזבר שמחה רביה . ליכלכם כלבכם .
ישמח אל עם פְּרִיעִיתָו . ציו האל את ברכתו ;
באור בְּגַנְיוֹזֶלֶיךְ בְּגַנְיוֹ . ויפרכם וירבכם .
לחתחמל בְּחַלְתוֹ : ושב אֲתָכָם אֶל אֶדְתָּו ;

לחנן תורה לחנן בראשית
ושלט שלט בשלוות רב . ניאיר ביום בגבורתו .
מושלים תורה אלהינו . מתחילה תורה אלהינו .
יהל גל מאור שמייזו . בחולמים כחול בנים .
וירח יאלח לעיניינו : ריבבה וראה לעיניינו ;

ואחר כך אמרם לאל אלים

L E - E L E L I M
T O G O D A L M I G H T Y

(1) *In praise of God*

To mighty God, oh sons of God / in chorus raise your song
In common counsel give your thanks / to His Holiness and Law

(2) *To His people Israel*

On this auspicious day of gladness
God gladdens His people's flock,
He leads them in His face's light
To be praised in His praise.

(4) *To the Congregation*

On all of you, to your heart's content,
God will bestow His blessing,
Will make you fruitful, multiply,
Return you to His land.

(3) *To the "Torah Bridegroom"*

In peace He will complete it wholly,
Complete our God's Torah,
Will radiate, shine in His sun's light,
Will shine, flourish before our eyes.

(5) *To the "Genesis Bridegroom"*

In all His splendour shines today
He who begins our God's Torah,
Days many as sand, sons as many as sand
He will see before our eyes.

Le-el elîm

L E - E L E L ï M

ל אל אלים

Cantata for two solo voices with B.C.
 Text: Moses Hayyim Luzzatto (1707-1746)
 Music: Abraham Casseres (18th c.)
 Edited, from ms. 49 B 22 in the library
 "Ets Haim" (Amsterdam), with realisation
 of the Bass, by Israel Adler

קנטטה לשני קולות סולו ובסו קונטינואו
 המלים: משה חייט לוצאטו (1746-1707) (המאה ה'נ)
 המוסיקה: אברהם כסרטס (המאה ה'נ)
 הוציא לאור, עפ"י כתב-יד 22 B 49 בספריית "עץ חיים" (אמסטרדם), עם עבד
 הבט, ישראל אדרר

[1] [Duo: *Le-el elîm*][5] [Duo: *Ya'ir ka-yôm*]

ADAGIO

The musical score consists of four staves. The top two staves are for Soprano 1 and Soprano 2, with a tempo marking of ADAGIO above them. The bottom two staves are for Basso Continuo (B.C.). The score is divided into two sections: [1] and [5]. In section [1], the soprano voices sing 'Le-el elîm' and 'Ya'ir ka-yôm' respectively. In section [5], they sing 'rah be-maq-he-lîm' and 'nû mat-hîl tô-rat'. The B.C. part provides harmonic support with sustained notes and rhythmic patterns.

© COPYRIGHT 1974 for all countries of the world by ISRAELI MUSIC PUBLICATIONS LIMITED, P.O. Box 6011
 All Rights Reserved Printed in Israel International Copyright Secured Tel Aviv
 I.M.P. 711

Hazan Aron Cohen de Lara

[1°] [5] Be-sôd e - dah te-nû tô-dah le-
tr
[5] Ke-hôl ya-mîm ke-hôl ba-nîm yar-

[2°] 'û zim-râh
16 - he-nû

[B.C.]

[1°] [20] shem qod-shô le - shem qod-shô we - la - tô - rah, le-
beh yar'eh yar - beh yar'eh le - cê - nê - nû yar-

[2°] [25]

[B.C.]

[1°] shem qod-shô - - - - - we-la - tô -
beh yar'eh - - - - - le - cê - nê -

[2°] [B.C.]

* Ms. omits

Le-el elîm

39

[1°] [2°] [B.C.]

rah
nû Haⁿ Mendez

be-maq - he -
mat-hil tô -

le'-el e - lîm be-nê e - lîm be-maq - he -
ya'-ir ka - yôm big-vû - ra - tô mat-hil tô -

lîm se'-û zim - rah le'-el e - lîm be - nê e -
rat e - lo he - nû ya'-ir ka - yôm big-vû - ra -

lîm se'-û zim - rah le'-el e - lîm be - nê e -
rat e - lo - he - nû ya'-ir ka - yôm big-vû - ra -

lîm be-maq - he - lîm se'-û zim - rah se - 'û zim -
tô mat-hil to - rat e - lô he - nû e - lo - he -

lîm be-maq - he - lîm se'-û zim - rah be - maq - he -
tô mat-hil tô - rat e - lô he - nû mat-hil tô -

[40]

[1°] [2°] [B.C.]

*[sic; possible emendation: F in bass, with a tonic chord (in that case, b in voices 1 & 2 should be flat)]

*[sic; possible emendation: F in bass, with a tonic chord (in that case, b in voices 1 & 2 should be flat)]

Le-el elîm

[1°] 65

la - tô - rah le-shem qod-shô----- we-la - tô
cê - nê - nû yar-beh yar'-eh ----- le-cê - nê

[2°]

la - tô - rah le-shem qod-shô----- we - la - tô
cê - nê - nû yar-beh yar'-eh ----- le - cê - nê

[B.C.]

[1°] 70

rah----- le-shem qod-shô----- we - la - tô -
nû ----- yar-beh yar'-eh ----- le - cê - nê -

[2°]

rah ----- le-shem qod-shô ----- we - la - tô -
nû ----- yar-beh yar'-eh ----- le - cê - nê -

[B.C.]

[1°] 75

rah ----- we-la-tô-rah -----
nû ----- le-cê-nê-nû -----

[2°]

rah ----- we-la-tô-rah -----
nû ----- le-cê-nê-nû -----

[B.C.]

80

[1°] le - shem qod - shô ----- we - la - to - rah
 yar-beh yar - eh ----- le - cê - nê - nû

[2°] le - shem qod - shô ----- we - la - to - rah
 yar-beh yar - eh ----- le - cê - nê - nû

[B.C.]

[1°] we - la - to - rah ----- we - la - to - rah
 le - cê - nê - nû ----- le - cê - nê - nû

[2°] we - la - to - rah ----- we - la - to - rah
 le - cê - nê - nû ----- le - cê - nê - nû

[B.C.]

Le-el elîm

[2] Solo [Be-yôm tôvah]

ADAGIO

Hazan Mendes soprano 2do

[2°] Be - yôm to - vah sim-hah ----- ra -

[B.C.] bah be - yôm tô - vah sim - hah ra - [bah] be - ôm tô -

vah sim - hah ra-bah ye - sa - mah el cam mar - ci -

tô ye - sa - mah el cam mar - ci tô ye - sa - mah

el cam mar - ci tô be - 'ôr pa naw ----- yô

likh ba - naw ----- le - hit-ha - lel bit - hi - la -
 20
 tō le - hit - ha - le(1) -----
 (e)1 le hit ha le(1) -----
 26
 1. (e)1 bit - hi - la - tō 2. (e)1 hit-hi la - tō

Le-el elîm

[3] Duo [Yishlam shalem]

ANDANTE

[1°] * Tish-lam sha-lem be - sha - lôm rav be - sha - lôm

[2°] yish-lam sha - lem be - sha - lôm

[B.C.] {

[1°] *Ms. has (erroneously?) name of "Hⁿ Mendes" in margin of [1°] (instead of [2°]) staff 5

[2°] rav be - sha - lôm rav yish -

[B.C.] {

Iam sha - lem be - sha-lôm rav be -
 lem be - sha - lôm rav be - sha lôm
 sha - lôm rav yish-lam ----- sha - lem be - sha -
 rav----- yish-lam sha-le-m be - sha-lôm rav mash - lîm tô -
 lôm rav mash - lîm tô rat e - lo hê -
 rat e - lo hê - nû mash - lîm tô - rat e - lo - hê -

Le-el elîm

[1°] [2°] [B.C.]

[A5]

[1°] [2°] [B.C.]

* Erasure in ms.; reconstructed in analogy
with corresponding measure 13. FINE

Duo

[1°] Ya-hel ya - gel me - 'ôr shim-shô ya - hel ya - gel me - 'ôr shim-

[2°] Ya-hel ya - gel ya - hel ya - gel me - 'ôr shim-

[B.C.]

[1°] shô yiz - rah yits-lah yiz - rah yits-lah

[2°] shô yiz - rah yits-lah yiz - rah yits -

[B.C.]

ada[g]io

[1°] le - cê - nê-nû yiz-rah yits - lah le - cê - nê - nû

[2°] lah le - cê - nê-nû yiz-rah yits - lah le - cê - nê - nû

B.C.]

adagio

[Da capo n° 3 al Fine]

Le-el elim

[4] Solo* [Le-khullekhem]

[1°] **ADAGIO**

5

(a)w ha-'el ye-tsaw ha - e(1) -----
(e)let

10

bir - kha - t6 we - yaf - re - khem we -

15

yar-be - khe(m) -----

* This solo piece was performed by Hn Cohen,
cf. I. Adler, PM, I, p.288

I.M.P. 711

(e)m we -shav et - khem we-shav et - khe(m)

(e)m el ad - ma - to

[3] [3] 35 *

Da capo duo primo con le parole de
Jahir Leiom

Fine

* Ms: d (voice); o (b.c.)

Le parole dil Haham R: Mose haim Losato
de Padova e la musica del celebre R:Ab^M de Casseres

הקנטטה המוצעת כאן לאור, "לאל אלים" מאות אברהם קרסט, חובה לשמחת תורה של שנת 1738, הטקסט חובר ע"י המשורר והמקובל האיטלקי הנודע, משה חיים לוץטו. הקנטטה, הכתובת בסגנון האיטלקי של התקופה, הנה רצף של אריות לקול יחיד ושל קטעי דוואו, בלויי הבסו קונטיניאו. אין בה רציטטיבים ולא פרלודים או אינטראלודים כליים. שני הקולות המכוניים בפרטיטה "סופרנו" ¹ ו- ², בוצעו בשנת 1738 ע"י החזנים אהרון כהן ד' לארא ושמואל רודריגש מנדר אשר שרו בקול פלسطו (ודאי שלא היו קסטרטאי). ביצוע הבכורה השair בזמנו ושם עמוק בקהילה היהודית והיעירה צביה לחייבים רבים, עד שהייתה המאה הי"ח.

קטע מן הקנטטה הוקלט ע"י אריך ורנر בשנת 1945 (עד 6 באלבום Israel sings המנוח הנס קריג פרסם מהדורה של קנטטה זו, אמסטרדם, 1951).

OEUVRES DU RÉPERTOIRE DE LA COMMUNAUTE JUIVE
PORTUGAISE D'AMSTERDAM AU XVIIIE SIÈCLE

Ces œuvres sont extraites du manuscrit 49 A 14 de la bibliothèque Ets-Haim d'Amsterdam, comportant des compositions de C. G. Lidarti, A. Caceres, A. Rathom ainsi qu'une pièce anonyme.

Les descendants des marranes, originaires de la péninsule ibérique, qui s'établirent à Amsterdam à partir de la fin du XVIe siècle, y formèrent au cours des XVIIe-XVIIIe siècles l'un des centres juifs les plus florissants d'Europe. La vie culturelle s'y distingua par la variété des domaines formant le champ d'intérêt des membres de cette communauté. Ses savants, écrivains et poètes, sans négliger les études rabbiniques et cabalistiques, produisirent également des ouvrages de morale juive, de linguistique hébraïque, d'histoire et de poésie. Profondément marqués par plusieurs générations d'assimilation totale à la civilisation de leur pays d'origine, ces marranes devenus juifs pratiquants, gardèrent les formes d'expression culturelle et artistique de leur ancien mode de vie. Ainsi, une activité musicale intense trouvait naturellement sa place dans la vie sociale et religieuse de cette communauté.

Nulle part ailleurs l'historien ne trouvera réunies des conditions aussi favorables pour l'étude de la vie musicale d'une communauté juive: documents d'archives et témoignages littéraires d'une richesse exceptionnelle viennent éclairer l'important répertoire de documents notés de cette communauté dont l'héritage musical a été maintenu vivant jusqu'à nos jours dans la tradition orale, permettant de confirmer et d'interpréter les sources écrites anciennes.*

* Voir l'étude de la vie musicale et des œuvres de musique savante du répertoire de cette communauté dans I. Adler, *La pratique musicale savante dans quelques communautés juives en Europe aux XVIIe et XVIIIe siècles*, Paris - La Haye, Mouton, 1966, tome I ch. XII - XIII (pp. 191-236).

צאצאי האנושים שהתיישבו באמסטרדם בסוף המאה ה-17 הקימו בה קהילה משגננת, שהצטיינה בחיה תרבות רבגונית. בלי להזניח את לימודי התורה, הספרות הרובנית והכמת הקבלה, כללה יצירות של חכמיה ומשוררי החכירות בתחום המוסר, הבלשנות העברית, ההיסטוריה והשירה. בני אונסיטים אלה, שחיו במשך דורות מזור התבוללותתרבות של ארץ מוצאם והיו בה חלק של השכבות הטוציאליות הגבוהות, שמרו גם לאחר שהפכו לשומיי-מעוזות אדוקים על צורות ההבעה התרבותית והאמנותית של אורה-חיהם הקודם. אין לפוא להafflesה אף פעילות מוסיקלית אינטנסיבית שובצה באופן טבעי בחיהם הדתיים והחברתיים.

בין הארוועים המוסיקליים יש לעזין במירוח אלה שנעמדו לשבת נחמו, לשבחת תורה ולשבחת בראשית. בית הכנסת הגדול באמסטרדם נחנך בפואר רב בשבת נחמו, בשנת 1675, לשם צלילי תזמורת ומקלה. מאורע זה הטבע את רשותו על חי הקהלה ושבת נחמו הפכה לTAG שנתי אשר שרירים רבים של קהלה זו בתרות הזדמנויות לייצור אמנויות. בטקס רב-פואר כיבדו את "חנן התורה" וחונן בראשית". טקסטים ספרותיים רבים של קנטוטות שחדרו לאירועים אלה הגיעו אליו ולאחדים אף נשמרו התווים, כגון, ש. י. יצירות ה-דראו, "המשיח אלמים", מאת קסס ולזרטי וכמו כן שתי הקנטוטות לקול יהוד, "ברואי בשלום" ו"כל הנשמה" מאת לידרט. הקטע התלח-קווי למקהלה, "נורא אלחים" (להג השבועות וכמו כן קטע המקהלה לאביבה קולות, "בפי ישרים" (מתפלת שחרית של ימי שבת ומועד), אף הם מאת לידרט. מענין לעזין שעוד שיצירותיהם של המלחינים היהודיים אברהם קרס ו אברהם רותם נשחכו במשך הזמן ולא השאירו עקבות לאחר המאה הי"ח, הרי יצירותיו של לידרט, המלחין הלא היהודי, נשתרשו בקהל ונשתמרו במסורת שבעל פה עד היום.*

WORKS FROM THE REPERTOIRE OF THE JEWISH PORTUGUESE
COMMUNITY OF AMSTERDAM IN THE XVIII CENTURY

The descendants of marranos from the Iberian Peninsula, who settled in Amsterdam from the end of the 16th century onwards, became, during the 17th and 18th centuries, one of the most flourishing Jewish communities in Europe. The cultural life there distinguished itself by the variety of interests shown by the members of the community. Its scholars, writers and poets, who were also rabbinical and cabballist authorities, produced works on Jewish ethics, on the Hebrew language and on history as well as fine poetry. In spite of the passing of several generations totally assimilated to the civilisation of their original country, these marranos had become practising Jews preserving their ancient ways of cultural and artistic expression. At the same time an intensive musical activity developed within the framework of the social and religious life of this community.

In hardly any other place does the historian encounter so many favourable conditions for the study of the musical life in a Jewish community: Documents in archives and literary evidences of an exceptional richness throw light on the important repertoire of this community, the musical heritage of which has been preserved alive to our very day in the oral tradition which permits us to confirm and to interpret the ancient written sources.*

* Cf. The historical and musical analysis of these works in I. Adler, *La Pratique Musicale Savante dans quelques Communautés Juives en Europe aux XVIIe et XVIIIe siècles.*, Paris-La Haye, Mouton, 1966, Vol. 1, ch.XII-XIII (pp. 191-236).

EARLY HEBREW ART MUSIC

FRÜHE KOMPOSITIONEN FÜR DIE SYNAGOGE

I.M.P. 701	CARLO GROSSI : Cantata Ebraica in Dialogo (ca 1682)
Barit.solo, Coro S.A.T.B. - Continuo
I.M.P. 702	LOUIS SALADIN : Canticum Hebraicum (ca 1680-1700)
Counter-Tenor (or Alto), Ten.solo, Basso solo,
Coro S.A.T.B., 3 Flauti, 4 Oboi, 3 Fagotti,
Archi, - Continuo
I.M.P. 703	VOLUNIO GALLICHI, FRANCESCO DREI :
Musica eseguita in Cérémonie musicale pour
occasione dell' aper- l'inauguration de la syna-
tura della nuova scu- gogue à Sienne en
ola, Siena 1786 1786
Inauguration of the Sienna synagogue, 1786
Ten.solo, Counter-Tenor (or Ten. II), 2 Barit.solo,
Coro S.A.T.B., 3 Flauti ad lib., 4 Oboi ad lib.,
3 Fagotti ad lib., Archi, - Continuo
I.M.P. 703-E	Musique pour l'Inauguration d'une Synagogue * Music for the Dedication of a Synagogue *** Edition pratique /Ed. for performance
I.M.P. 704-709	ŒUVRES DU RÉPERTOIRE DE LA COMMUNAUTÉ PORTUGAISE D'AMSTERDAM *** FROM THE REPERTOIRE OF THE PORTUGUESE JEWISH COMMUNITY OF AMSTERDAM :
I.M.P. 704	LIDARTI, C.G. Nora Elohim * Hamesiach Illemin
CASSERES, A. Hamesiach Illemin
T.T.B., 2 viol., viola, bs., cont.
I.M.P. 705	LIDARTI, C.G. Befi Yesharim
RATHOM, A. Adon Olam
S.A.T.B., 2 viol., viola, bs., cont.
I.M.P. 706	LIDARTI, C.G. Due Arie : Bo'i beShalom * Kol HaNeshamah - Sopr.solo, strings, cont.
I.M.P. 707	CASSERES, A. Hishki hizki - S.T.B., cont., instr.
ad lib.
I.M.P. 708	Anon. Kol HaNeshamah - Sopr.solo, cont.
I.M.P. 709	Anon. "Kinah" : Lamentation (9. Av)
I.M.P. 710	Mi al Har Horev (Eulogy on the Death of Moses)
Va'eda ma * Baruch haGever
(Melodies notated in the 12th century by OBADIAH THE PROSELYTE)
-Originals and transcription for performance-

MUSIQUE SYNAGOGALE ANCIENNE

אנו נרמזים בזאת לברוך לכהן לכהן